

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta, yliopistosairaalisä (HE 322/2022 vp)

EEVA MÄENPÄÄ, HALLITUSNEUVOS JA
JENNI JAAKKOLA, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA
26.1.2023

Esityksen tarkoitus

- Yliopistosairaalisällä on tarkoitus ottaa huomioon hyvinvointialueiden rahoituksessa yliopistollisista sairaaloista niitä ylläpitäville hyvinvointialueille aiheutuvia muita alueita korkeampia kustannuksia
- Kolme lausuntokierrosta (kevät 2022, syys-lokakuu 2022 ja vuodenvaihde 2022-2023)
- Olennainen ero aiempiin esityksiin on se, että yliopistosairaalisä ehdotetaan nyt toteutettavaksi lisäämällä valtion rahoitusta hyvinvointialueille. Näin ollen minkään alueen rahoitusta ei yliopistosairaalisän vuoksi vähennettäisi.

Lausuntopalautteesta

- Kuulemistilaisuus hyvinvointialueille 16.12.2022 ja Lausuntopalvelussa 16.12.2022–9.1.2023
- Lausunnonantajat näkivät yleisesti yliopistosairaalisän tarpeellisena ja pitivät tärkeänä sitä, ettei esitys vähennä muiden hyvinvointialueiden rahoitusta
- Yliopistosairaalisän tasosta ja kohdentamisesta tuotiin esille pitkälti jo aikaisemmilla lausuntokierroksilla esitettyjä näkökohtia.
- Yliopistosairaala-alueet pitivät tasoa liian pienenä. Kun yliopistosairaalisä otetaan huomioon siirtymätasauksissa, kasvaa sen vaikutus vasta portaittain siirtymäkauden aikana.
- Yliopistosairaalisän kohdentamista yliopistosairaaloita ylläpitävien hyvinvointialueiden asukasmäärän perusteella kannattivat erityisesti Uudenmaan alueen lausunnonantajat. Erityisesti Itä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueet sekä alueen muut tahot pitivät perustellumpana kohdentamista yhteistyöalueen asukasmäärän mukaisesti.
- Useat lausunnonantajat katsoivat, että asukasmäärään perustuva kohdentaminen ei ylipäätään kuvaa toteutuneita kustannuksia riittävän tarkasti.

Yliopistosairaalalisän taso

- Yliopistosairaalalisää varten koko maan tason rahoitukseen lisätään 116 miljoonaa (vuoden 2022 tasossa) vuodesta 2024. Valtio rahoittaa lisän kokonaan, eli minkään alueen rahoitus ei sen vuoksi vähene.
- 116 miljoonaa euroa vastaa tasoa, mikä syksyllä 2022 lausunnoilla olleen esitysluonnoksen mukaan olisi koko maan tasolla nettona siirtynyt yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille, kun yliopistosairaalalisä olisi silloin rahoitettu rahoitusmallin sisältä vähentämällä kaikkien alueiden asukasperusteista rahoitusosuutta
- Tarkoitettu kattamaan yo-sairaaloista aiheutuvia muita alueita korkeampia kustannuksia. Alueet saavat lisärahoitusta edelleen myös laskutuksena muille alueille tarjottavista palveluista (muiden alueiden osuus 11 %). Koulutukseen sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan myönnetään jatkossakin erillistä valtionrahoitusta.

Yliopistosairaalalisän kohdentaminen

- Yliopistosairaalalisä kohdennetaan yo-sairaala ylläpitävän hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin asukasmäärän perusteella
  - kohdentuu alueille tasasuuruisesti noin 34 e/asukas.
- Hyvinvointialueen asukasmäärä on katsottu oikeudenmukaisimmaksi kohdentamistavaksi suhteessa tehtäviin, joita yliopistosairaalalisällä rahoitetaan ja suhteessa siihen, miten ne on aiemmin rahoitettu.
- Yliopistosairaalalisällä korvataan nimenomaan niitä korkeampia kustannuksia, jotka yliopistollisia sairaaloita ylläpitävien sairaanhoitopiirien jäsenkunnat rahoittivat aiemmin. Väestöpohja on siis ollut sama kuin tässä esityksessä
- Rahoitusjärjestelmässä yhteistoiminta-alueet eivät ole muutoin rahoituksen kohdentamisen perusteena tai kriteerinä. Jos kohdennus tehtäisiin yhteistoiminta-alueiden perusteella, Pohjois-Savon hyvinvointialue saisi rahoitusta 69 €/as, mikä olisi lähes 2,5-kertaisesti HUS-alueeseen (27 €/as) verrattuna. Muilla alueilla erot kohdentamisperusteiden välillä ovat hyvin pieniä.

Yliopistosairaalalisän huomioiminen siirtymätasauksissa

- Kasvattaa yo-sairaalaa ylläpitävien alueiden laskennallista rahoitusta, jolloin rahoituksen päällekkäisyys otetaan huomioon siirtymätasauksissa vastaavasti kuin muut jo alun perin rahoituslakiin sisältyvät rahoituksen määräytymistekijät
  - siirtymätasaukset lasketaan uusiksi näiltä alueilta 2024 alkaen
- Näin vältetään se, että yliopistosairaalalisä maksettaisiin alueille päällekkäisenä samoja kustannuksia kompensoivan siirtymätasauksen kanssa.
- Vaikutuksiltaan esitys on samansuuntainen aiemmin lausunnoilla olleen HE-luonnoksen kanssa yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden osalta
- Ei vaikutusta muiden hyvinvointialueiden rahoitukseen tai siirtymätasauksiin

Vaikutus siirtymätasauksiin (35 §:n 8 mom.)

- Siirtymätasaukset lasketaan uusiksi vuodesta 2024 alkaen ottaen huomioon myös yliopistosairaalalisä
  - Kun laskennalliseen rahoitukseen tuodaan ulkopuolista lisärahoitusta, mitä vastaava kustannus ei sisälly kunnilta siirtyviin kustannuksiin, koko maan tasolla lisien ja vähennysten erotus kasvaa vuosina 2024-2029
  - Rahoituslain 35 §:n 8 momentin mukaan, mikäli siirtymätasausvähennykset ylittävät siirtymätasauslisät, tätä erotusta ei vähennetä hyvinvointialueiden rahoituksesta, vaan lisätään euroa asukasta kohden KAIKKIEN hyvinvointialueiden rahoitukseen.
- Koko maan tason yhteenlaskettu siirtymätasaus on -99 milj. euroa vuonna 2024. Tästä yo-lisän vaikutus on noin -94 milj. euroa. Tämä summa jakautuisi asukasta kohden yhtä suurena määränä kaikille hyvinvointialueille
  - Näin yo-sairaalalisän rahoitus valuisi myös muille hyvinvointialueille ja yo-sairaala-alueiden rahoitus kasvaisi tämän osuuden verran päällekkäisesti
  - 35 § 8 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että yo-sairaalalisän aiheuttamaa osuutta ei otettaisi huomioon, kun siirtymätasauksen nettomäärä jaetaan asukaskohtaisesti kaikille alueille
  - Lopullinen laskelma yo-lisän vaikutuksista saadaan vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua

Vaikutusarviot

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom left and curves upwards and then downwards towards the right. A fourth line starts from the right edge and curves upwards and then downwards towards the bottom right. These lines intersect and create a sense of movement and depth.

Vaikutukset laskennalliseen rahoitukseen

Hyvinvointialue	Yliopistosairaalalisä, 1000 euroa	yliopistosairaalalisä €/as.	Laskennallisen rahoituksen muutos, ilman yo-sairaalalisää, €/as	Laskennallinen rahoituksen muutos, yo-sairaalalisällä, €/as
Helsinki	22 618 607	34	-343	-309
Vantaa ja Kerava	9 445 744	34	22	56
Länsi-Uusimaa	16 314 856	34	-11	24
Itä-Uusimaa	3 383 013	34	253	288
Keski-Uusimaa	6 863 190	34	-84	-50
Varsinais-Suomi	16 575 329	34	174	208
Satakunta	0	0	-97	-97
Kanta-Häme	0	0	84	84
Pirkanmaa	18 002 472	34	-29	5
Päijät-Häme	0	0	257	257
Kymenlaakso	0	0	-134	-134
Etelä-Karjala	0	0	-57	-57
Etelä-Savo	0	0	-239	-239
Pohjois-Savo	8 548 086	34	-27	7
Pohjois-Karjala	0	0	525	525
Keski-Suomi	0	0	20	20
Etelä-Pohjanmaa	0	0	16	16
Pohjanmaa	0	0	-59	-59
Keski-Pohjanmaa	0	0	302	302
Pohjois-Pohjanmaa	14 248 703	34	60	95
Kainuu	0	0	-137	-137
Lappi	0	0	281	281
Manner-Suomi yhteensä	116 000 000			

Yo-lisän vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen ja siirtymätasauksiin 1/2

- Yo-lisä 116 miljoonaa euroa lisätään yo-sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden rahoitukseen vuodesta 2024 lukien
  - Laskennallisen rahoituksen lisäys on 34 euroa asukasta kohti
- Otetaan huomioon siirtymätasauksissa vuodesta 2024 alkaen
  - Ne alueet joiden laskennallinen rahoitus on siirtyviä kustannuksia pienempää, saavat siirtymätasauslisää
    - Helsingin, Keski-Uudenmaan, Pirkanmaan ja Pohjois-Savon siirtymätasauslisät pienenevät yo-lisän huomioon ottamisen seurauksena.
    - Länsi-Uudenmaan siirtymätasauslisä muuttuu siirtymätasausvähennykseksi yo-lisän seurauksena.
  - Niiltä alueilta joiden laskennallinen rahoitus on siirtyviä kustannuksia suurempaa, vähennetään siirtymätasausvähennys
    - Vantaa-Keravan, Itä-Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan siirtymätasausvähennykset kasvavat yo-lisän huomioon ottamisen seurauksena.

Yo-lisän vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen ja siirtymätasauksiin 2/2

- Vaikutusarvio esitetään laskennallisen rahoituksen lisäyksen ja siirtymätasauksen muutoksen yhteisvaikutuksena.
- Yo-lisän vaikutus yo-sairaala ylläpitävien alueiden rahoitukseen kasvaa siirtymäkauden porrastuksen mukaisesti. Aluekohtainen lisäys riippuu kunkin alueen siirtymätasauksen määrästä.
- Yo-lisä vaikuttaa siten kuten muutkin laskennalliset tekijät alueiden rahoitukseen. Siirtymäkaudesta johtuen mikään laskennallinen tekijä ei vaikuta rahoitukseen täysimääräisesti.
- Yo-lisä on laskettu vaikutusarviossa vuoden 2022 tasossa. Käytännössä yo-lisän euromäärä kasvaa rahoituslain korotusmekanismien mukaisesti. Yo-lisän aluekohtainen jakautuminen päivittyy vuosittain asukasmäärien mukaisesti.
- Siirtymätasauksen määrään ei tehdä inflaatio- tai asukasmäärän mukaisia korjauksia.
- Yo-lisän vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen ja valtion rahoitusvastuuseen on noin 86 miljoonaa euroa vuodesta 2029 lukien (laskettu vuoden 2022 tasossa). Lopullinen vaikutus lasketaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella.

Yliopistosairaalalisän vaikutukset rahoitukseen ja siirtymätasauksiin, suhteessa voimassa olevaan rahoituslakiin

Yo-lisän nettovaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen 2024-2029						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Helsinki	0	0	0	0	0	0
Vantaa+Kerava	0	2 302 842	9 445 744	9 445 744	9 445 744	9 445 744
Länsi-Uusimaa	9 476 760	16 314 856	16 314 856	16 314 856	16 314 856	16 314 856
Itä-Uusimaa	0	0	0	0	0	0
Keski-Uusimaa	0	0	0	2 029 181	5 019 131	6 863 190
Varsinais-Suomi	0	0	0	0	0	12 603 155
Satakunta	0	0	0	0	0	0
Kanta-Häme	0	0	0	0	0	0
Pirkanmaa	7 818 446	18 002 472	18 002 472	18 002 472	18 002 472	18 002 472
Päijät-Häme	0	0	0	0	0	0
Kymenlaakso	0	0	0	0	0	0
Etelä-Karjala	0	0	0	0	0	0
Etelä-Savo	0	0	0	0	0	0
Pohjois-Savo	4 301 095	8 548 086	8 548 086	8 548 086	8 548 086	8 548 086
Pohjois-Karjala	0	0	0	0	0	0
Keski-Suomi	0	0	0	0	0	0
Etelä-Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0
Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0
Keski-Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0
Pohjois-Pohjanmaa	0	0	0	12 117 970	14 248 703	14 248 703
Kainuu	0	0	0	0	0	0
Lappi	0	0	0	0	0	0
Manner-Suomi yhteensä	21 596 300	45 168 256	52 311 158	66 458 309	71 578 992	86 026 206

**Esitysten yhteisvaikutukset
- Yliopistosairaалalisä ja HE
309/2022 siirtymätasausten
muutoksista**

Yo-lisän vaikutus esitetään myös suhteessa HE 309/2022 mukaiseen siirtymäkauden muutokseen

- Taulukossa esitetään yo-lisän vaikutus laskennalliseen rahoitukseen sekä siirtymätasauksiin, kun siirtymäkauden enimmäismuutos ja siirtymäkausi on porrastettu HE309/2022 mukaisesti.
- Yo-lisä vaikuttaa yo-sairaalaan ylläpitävien hyvinvointialueiden laskennalliseen rahoitukseen ja siirtymätasauksiin kuten edellisessä taulukossa.
- HE309/2022 mukainen siirtymäkauden muutos vaikuttaa siirtymätasauslisää saavien hyvinvointialueiden rahoitukseen.
  - Esimerkiksi Helsingin kaupungilla yo-lisän ja siirtymäkauden rajauksen muutoksella on osin vastakkaiset vaikutukset.
- Esitysten yhteisvaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen ja siten valtion rahoitusvastuuseen on noin 149 miljoonaa euroa vuodesta 2029 lukien.

Yliopistosairaalisän ja HE309/2022 vaikutukset rahoitukseen ja siirtymätasauksiin, suhteessa voimassa olevaan rahoituslakiin

Yo-lisän ja HE309/2022 nettovaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen 2024-2029						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Helsinki	0	6 569 200	19 707 600	22 992 200	26 276 800	32 846 000
Vantaa+Kerava	0	2 302 842	9 445 744	9 445 744	9 445 744	9 445 744
Länsi-Uusimaa	9 476 760	16 314 856	16 314 856	16 314 856	16 314 856	16 314 856
Itä-Uusimaa	0	0	0	0	0	0
Keski-Uusimaa	0	1 993 300	5 979 900	6 976 550	7 973 200	9 817 259
Varsinais-Suomi	0	0	0	0	0	12 603 155
Satakunta	0	2 154 160	6 462 480	7 539 560	7 764 239	7 764 239
Kanta-Häme	0	0	0	0	0	0
Pirkanmaa	7 818 446	18 002 472	18 002 472	18 002 472	18 002 472	18 002 472
Päijät-Häme	0	0	0	0	0	0
Kymenlaakso	0	1 628 120	4 884 360	5 698 420	6 512 480	8 140 600
Etelä-Karjala	0	1 269 210	3 782 507	2 513 297	1 244 087	1 244 087
Etelä-Savo	0	1 327 020	3 981 060	4 644 570	5 308 080	6 635 100
Pohjois-Savo	4 301 095	8 548 086	8 548 086	8 548 086	8 548 086	8 548 086
Pohjois-Karjala	0	0	0	0	0	0
Keski-Suomi	0	0	0	0	0	0
Etelä-Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0
Pohjanmaa	0	1 758 160	2 596 573	838 413	0	0
Keski-Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0
Pohjois-Pohjanmaa	0	0	0	12 117 970	14 248 703	14 248 703
Kainuu	0	716 640	2 149 920	2 508 240	2 866 560	3 583 200
Lappi	0	0	0	0	0	0
Manner-Suomi yhteensä	21 596 300	62 584 066	101 855 558	118 140 378	124 505 306	149 193 500

